

XVIII. YÜZYILDAN XX. YÜZYILA
AVRUPA VE OSMANLI DEVLETİHarita 3.1
XVIII-XIX. yüzyıl siyasi gelişmeleriHarita 3.2
XIX. yüzyıl siyasi gelişmeleriHarita 3.3
XIX-XX. yüzyıl siyasi gelişmeleriHarita 3.4
XIX ve XX. yüzyıllarda
Osmanlı Devleti'nin toprak kayıpları

Ey konstantiniye, ya sen beni alırsın, ya
ben seni alırım.

Fatih Sultan Mehmet

OSMANLI DEVLETİ'NİN SİYASİ
VARLIĞINA YÖNELİK TEHDİTLER

XIX. Yüzyıl Osmanlı Devleti

1789 Fransız İhtilali

“kendine yeterlilik”

Askerî ve teknik

Almanya ve İtalya

Sanayi İnkılabı

İhtilal sonrası

- ❑ XIX. yüzyıl başında **Osmanlı Devleti**, toprak bakımından dünyanın en büyük devletleri arasında yer almaktaydı.
- ❑ **1789 Fransız İhtilali** ve Sanayi İnkılabı ile Avrupa'da bilim, teknik, politika gibi birçok alanda yeni gelişmelere neden oldu.
- ❑ Devletlerarası politikada “**kendine yeterlilik**” ilkesiyle hareket eden Osmanlı Devleti, değişen dünya dengeleri karşısında yeni adımlar atarak gücünü korumaya çalıştı.
- ❑ XVIII. yüzyılda devlet kurumlarında **askerî ve teknik** alanlar başta olmak üzere geniş çaplı ıslahatlara girildi.
- ❑ XIX. yüzyılda Avrupa'nın siyasetine İngiltere, Fransa, Avusturya ve Rusya yön vermektedir.
- ❑ **Almanya ve İtalya** XIX. yy sonlarında siyasi birliklerini tamamlayıp tarih sahnesine çıktı.
- ❑ **Sanayi İnkılabı** ile birlikte gelişen yeni sömürgecilik anlayışı beraberinde ham madde ve pazar arayışı Avrupalı devletleri Asya, Avrupa ve Afrika kıtasında milyonlarca kilometrekare toprağa sahip Osmanlı Devleti'ni parçalama düşüncelerine itti.
- ❑ Fransız ihtilali ile milliyetçilik akımları etkisinde azınlıkları Avrupalı büyük güçler etkilemeye başladı.

- ❑ **İhtilal sonrası** Fransa, Avrupa'da monarşi ile yönetilen ülkelerin hedefi hâline geldi.
- ❑ Fransız İhtilali'nin yaydığı milliyetçilik ve ulus devlet anlayışının ülkelerine yayılmasından çekinen devletler bir araya gelerek Fransa'ya karşı savaş başlattılar.
- ❑ Avrupa'da uzun süreli savaşlar Fransa'nın yenilmesiyle son buldu.
- ❑ Rusya, Avusturya ve Prusya'nın öncülüğünde İngiltere'nin de katılımıyla monarşi yönetimleri Viyana'da kendi sistemlerini korumak için bir araya geldi.
- ❑ Fransa girdiği savaşlardan yenik çıkmasına rağmen kongreye davet edildi.

1815 Viyana Kongresi

Nedenler:

- ❑ Fransız ihtilali sonunda Fransa'daki gelişmeler Avrupa ülkelerini rahatsız etmesi,
- ❑ Napolyon döneminde Fransa'nın çok güçlenmesi,
- ❑ Monarşilerin yönetimlerini koruma isteği.

Kutsal İttifak
☞ Kutsal İttifak
☞ Avusturya – Rusya – Prusya – İngiltere
☞ Meternich I (Avusturya Başkanı)
☞ Krallıklar ve çok uluslu imparatorlar korunacak
☞ 1815 – 1827 Restorasyon Dönemi

Sonuçlar:

- ❑ Fransız ihtilalinin etkileri ortadan kaldırılacak.
- ❑ Mutlakiyetleri devam ettirilecek.
- ❑ Avrupa'da kongreye katılan devletlerin istekleri doğrultusunda şekil verilecek.

- ❑ Avusturya başbakanı Meternich etkin rol oynadı.
- ❑ Napolyon Bonapart'ın bozduğu Avrupa siyasi dengesi yeniden kuruldu.
- ❑ Avusturya'da İngiltere, Rusya, Prusya bir araya gelerek Kutsal ittifakı oluşturdular.
- ❑ Bu döneme Restorasyon dönemi denir. Navarin olayına kadar sürer.
- ❑ Restorasyon yeniden kurmak anlamındadır.
- ❑ "Kutsal İttifak" ortaya çıktı. (Hristiyanlık düşüncesi etkilidir.)
- ❑ Avrupalı devletler kongrede, Osmanlı Devleti'nin geleceğine yönelik bazı konuları da ele alıp karara bağladılar.

Şark Meselesi (Doğu Sorunu)

- ☞ **Birinci Aşama: 1071 – 1683**
- ☞ **İkinci Aşama: Azınlık İsyanları**

- ❑ İlk defa 1815'te Viyana Kongresi'nde kullanıldı.
- ❑ Avrupa devletlerinin XIX. yüzyıl ve sonrasında Osmanlı Devleti'ne karşı yürütecekleri siyaseti ifade eden bir kavramdır.
- ❑ Türkleri Anadolu'dan çıkarmayı amaçlayan Şark Meselesini iki kısımdan oluşur.

Birinci aşaması: 1071'de Anadolu'ya Türklerin gelişi ile başlayan ve 1683'de Türklerin Viyana'da yenilgiye uğramaları sona eren ilk aşama. Avrupa savunma, Türkler taarruz hâlinindedir.

İkinci aşama: Avrupalı devletlerin Balkanlar'daki (Sırlar, Rumlar ve Bulgarlar gibi) Osmanlı egemenliğinde yaşayan gayrimüslim halkı isyana teşvik etmesidir.

- ❑ XIX. yüzyıla girildiğinde Avrupalı büyük güçler Şark Meselesi ekseninde Osmanlı Devleti'ne karşı işgalci faaliyetlerine devam ettiler.
- ❑ Rusya, İstanbul'a ulaşmaya çalışırken, Fransa ise Osmanlı toprağı olan Mısır ve Cezayir'e saldırdı.
- ❑ Avrupalı devletler, Balkanlar'da Sırların isyan çıkarmasına öncülük ederken Yunanlara devlet kurma yolunu açtılar.

1821 Rum İsyanı ve Yunanistan'ın Kurulması

☞ Fener Rum Patrikhanesine
☞ Voyvoda
☞ 1814 Filik-i Eterya – 1895 Etnik-i Eterya
☞ Aleksandr İpsilanti
☞ 1821'de Mora Yarımadası

- ❑ Rumlar, Osmanlı Devleti içinde ayrı bir yere sahip olan azınlıklardandı.
- ❑ İstanbul'un fethi ile beraber **Fener Rum Patrikhanesine** ayrı bir önem verilerek Rumlara ibadet hürriyeti tanındı.
- ❑ Rumlar, Eflak-Boğdan'a **Voyvoda** olur, elçi ve tercümanlık yaparlardı.
- ❑ Rumları bağımsızlığa götürecek ilk adım **1814'te** Odessa'da gizlice **Filik-i Eterya** Cemiyeti kurularak atıldı.
- ❑ **1894'te Etnik-i Eterya** Cemiyeti adını aldı.
- ❑ 1815 yılında İstanbul'da ilk şubesi açıldı.
- ❑ Rumların ilk isyanı Boğdan'da Alexander (**Aleksandr**) **İpsilanti** (İngiliz Şair) tarafından çıkartıldı.
- ❑ Rumların asıl isyanı **1821'de Mora Yarımadası'nda** başladı

Nedenler:

- ❑ Milliyetçilik kıskırtmaları sonunda ayaklanma başladı.
- ❑ Rumlar, Bizans Devletinin varisi olduklarını iddia ediyorlardı.
- ❑ Fatih döneminde Osmanlı Devletine katılan bir bölgedir.
- ❑ Tanzimat ve Islahat Fermanı ile geniş haklar almışlardır.

Sonuçlar:

☞ 1814 Etnik-i Eterya
☞ Tepedelenli Ali Paşa
☞ Kavalalı Mehmet Ali Paşa
☞ Avusturya / Prusya / Fransa

- ❑ **1814'de Etnik-i Eterya** cemiyetini kurdular.
- ❑ Zengin Rumların desteğini sağladılar.
- ❑ **Tepedelenli Ali Paşa** Rumların isyan edeceklerini İstanbul'a bildirdi ise de Padişah Tepedelenli'nin kendisinin isyan edeceği şeklinde saraydaki Rumlar tarafından ikna edildi.
- ❑ Ortadan kaldırılan Tepedelenli Ali Paşa'nın etkisi kırılınca Rumlar isyan ettiler. (1820)
- ❑ İsyani kısa sürede yayıldı.
- ❑ İsyani bastırma görevi **Kavalalı Mehmet Ali Paşa**'ya verildi.
- ❑ İsyani kısa sürede bastırıldı. (İbrahim Paşa etkisi ile Rusya, İngiltere ve Yunanlılar protokol imzaladı.
- ❑ **Avusturya ve Prusya** Yunan bağımsızlığına **Fransa** ile karşı çıktı.
- ❑ Fransa, İngiltere ve Rusya Anlaşma imzaladı. 1827 Osmanlı Devleti anlaşmayı kabul etmedi.

1827 Navarin Olayı**Nedenler:**

- ❑ Mehmet Ali Paşanın Mora isyanını bastırmasına karşılık Mora ve Girit Valiliğini de ele alması, Mısırdaki güçlü bir yönetim istemeyen Fransa, İngiltere ve Rusya'yı harekete geçirdi.

Sonuçlar:

1827 Navarin Olayı
☞ Restorasyon dönemi sona erdi
☞ Baskında milliyetçilik etkilidir.

- ❑ Osmanlı Devletinin Yunanistan'ın bağımsızlığını tanımamasını isteyen devletler,
- ❑ II. Mahmut'a bunu kabul ettirmeyince Navarin'de (1827) Osmanlı Donanmasını yaktılar.
- ❑ Osmanlı-Rus Savaşı başladı.
- ❑ Yeniçeri Ordusunun kaldırılması ile ordu disiplini bozulan Osmanlı Devleti Ruslarla yaptığı savaşı 1828'de kaybetti.
- ❑ 1815 Viyana Kongresi'nde belirlenen siyasete göre bir yerde milliyetçilik ayaklanması çıkarsa kongreye katılan ülkeler hep birlikte isyan çıkan devlete yardım etme kararı almışlardı. Fakat bu siyaset, Osmanlı Devleti için uygulanmadı.

1829 Edirne Antlaşması imzalandı.

1829 Edirne Antlaşması
☞ İlk bağımsız olan azınlık Yunanistan
☞ Mora kesin elden çıktı

- ❑ 3 Şubat 1830'da Londra'da yapılan görüşmelerde Yunanistan Krallığı resmen kuruldu.

**Sana yapılan haksızlıkları toza,
iyilikleri mermere yaz.**

Benjamin Frenklin

Kutsal Yerler Sorunu

- ❑ Semavi üç din (İslamiyet, Hristiyanlık ve Musevilik) açısından kutsal bir yere sahip olan Kudüs, tarih boyunca önemini korumuştur.
- ❑ Ortodoks ve Katolik Hristiyanlar arasında kutsal yerlerin koruyuculuğu üzerinden süregelen rekabetin adı Kutsal Yerler Sorunu olarak adlandırılır.
- ❑ Rusya, kendini Ortodoks Kilisesi'nin yanında Osmanlı Devleti'nin de koruyucusu olarak görüyordu.
- ❑ 1833'te Hünkâr İskeleyi Antlaşması'nın imzalanması Rus çıkarlarına uygun bir durum ortaya çıkarmıştı.
- ❑ Osmanlı Devleti'nin Fransa ve İngiltere ile münasebetlerini geliştirmeye başlaması Rusya'nın tepkisine yol açtı.
- ❑ İngilizler, Rusya'nın 1853'te Osmanlı Devleti'ni paylaşma teklifini reddetti.
- ❑ Rus çarı Osmanlı Devleti hakkında tek başına hareket etme kararı aldı.
- ❑ Hareket noktası ise Kutsal Yerler Sorunu oldu.
- ❑ 1853'te Mençikof'un İstanbul'u terk etmesiyle iki ülke arasındaki ilişkiler askıya alındı.
- ❑ Fransa, 1846'da kutsal yerler üzerinden yeniden ayrıcalık talep etmesiyle karşısında Rusya'yı buldu.
- ❑ Osmanlı Devleti, Fransa ve İngiltere arasında toplantılar yapıldı
- ❑ Rusya Ortodoksların himayesinin bir senetle kendilerine verilmesini talep etti.
- ❑ 1853'te Ruslar, Eflak ve Boğdan'a saldırdı.

Kırım Savaşı (1853-1856)**Nedenler:**

- ❑ Rusya'nın Osmanlı Devleti üzerindeki emelleri,
- ❑ Hünkâr iskeleyi anlaşmasında elde ettiği çıkarları devam etme isteği

- ❑ Rusya'nın İngiltere ile Osmanlı Devletini paylaşma teklifini İngiltere'nin reddetmesi,
- ❑ Rusya'nın Osmanlı Devleti sınırları içinde Küçük Kaynarca Anlaşması ile Ortodokslar üzerinde elde ettiği hakları genişleterek Fransa'ya karşı bir üstünlük çabası,
- ❑ İngiltere ve Fransa'nın Osmanlı Devletine Rusya'nın güçlenmemesi için destek vermeleri,
- ❑ Osmanlı sınırları içinde Kutsal yerlerde geniş ayrıcalıklar istemesi,
- ❑ Mençikof'u elçi olarak İstanbul'a göndermesi, üzerine Osmanlı – Rus savaşı başladı.

Sonuç:

- ❑ Osmanlıların savaşın ilk döneminde Ruslara üstünlük sağlamaları üzerine, İngiliz ve Fransız donanmaları Çanakkale Boğazını Londra Anlaşmasını hiçe sayarak geçmeleri üzerine Rusya Sinop'ta Osmanlı donanmasını yaktı.

Sinop Baskını (1853)

- ❑ Rusya'ya karşı Fransa ve İngiltere'de savaş ilan etti.
- ❑ Piomonte (Sardunya) hükümeti de Osmanlıları destekledi.
- ❑ Ruslar ağır bir yenilgiye uğradı.
- ❑ Malakof ve Sivastopal kalelerini kaybeden Ruslar barış istedi.
- ❑ Piyemonte, İngiltere, Fransa, Rusya, Osmanlı Devleti ve Avusturya'nın katılımı ile Paris konferansı yapıldı
- ❑ 1854'te Kırım Savaşı devam ederken Osmanlı Devleti içine düştüğü mali sıkıntılardan dolayı ilk kez dış borçlanmaya başvurdu.
- ❑ İlk dış borç İngilizlerden alındı.
- ❑ Müttefiklerin başarısı, Çar I. Nikola'nın ölümü ve yerine geçen Çar II. Aleksander'in barış talep etmesi Kırım Savaşı'nı bitirdi.

Paris Barış Antlaşması (1856)

- ☞ 1839 Tanzimat ve 1856 Islahat Fermanı ilan edilmiş olması bunda etkendir.
- ☞ Osmanlı kendi topraklarını koruyamayacak durumdadır.
- ☞ Savaştan yenik çıktığımızın bir göstergesidir.

- ❑ Osmanlı bir Avrupalı devlet sayılacak
- ❑ Toprak bütünlüğü Avrupalı devletler tarafından sağlanacak
- ❑ Osmanlı ve Rusya Karadeniz'de donanma bulunduramayacak, tersane kuramayacak
- ❑ Boğazlardaki statü 1841 Londra Boğazlar sözleşmesine göre olacak
- ❑ Eflak ve Boğdan'a Muhtariyet verilecek
- ❑ Osmanlı'nın ilan ettiği Islahat Fermanı kabul edilecek uygulanmasına hiçbir Avrupa Devleti müdahale etmeyecek

Ali Paşa konferansta **kapitülasyonların kaldırılmasını teklif etmiş sonuç alınamamıştır.**

- ☞ Osmanlı Devleti Kırım Harbi sırasında ilk kez İngilizlerden dış borç almıştır.
- ☞ Avrupalı Devletler Osmanlı'nın toprak bütünlüğünü korudular

Gömleğin ilk düğmesi yanlış iliklenince, öbürleri de yanlış gider.

Ciyordano Bruno

**1877-1878 OSMANLI-RUS SAVAŞI
(93 HARBİ) VE BERLİN KONGRESİ**

- ❑ Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğünü 1856'dan beri savunan Avrupalı devletler, 1871'den sonra bu siyasetlerini terk edip Şark Meselesinden kendileri için pay çıkarmaya çalıştılar.
- ❑ İstanbul Konferansı öncesinde 1871'de Rusya'nın Paris Barış Anlaşması'nı tanımadığını ilân etmesi Rus tehlikesini tekrar gündeme getirdi.
- ❑ 1876'da Balkanlar'daki bu gelişmelerin görüşülmesi amacıyla İstanbul'da bir konferans düzenlenmesi kararlaştırıldı.

23 Aralık 1876 Tershane Konferansı

"Kararların kâğıt üzerinde kaldığı konferanstır"

- ☞ **Katılan Devletler:** Osmanlı / İngiltere / Fransa / Rusya / Prusya
- ☞ **Osmanlı I. Meşrutiyet'i ilan etti**

- ✓ 1876'da PANAGÜRİŞ'te çıkan BULGAR İSYANINI Osmanlı'nın bastırma şekli Avrupalı devletlerin müdahalesine sebep oldu.
- ✓ Konferansta tartışılan konular **BERLİN ANTLAŞMASI** ile kesinliğe kavuştu.
- ✓ "Kararları kabul etmeyen Rusya, 23 Nisan 'da Osmanlıya savaş açtı"

Kararlar

- ❑ Sırbistan ve Karadağ için bağımsızlık kararı alındı
- ❑ Bulgaristan ve Bosna – Hersek'e özerklik verilmesi kararlaştırıldı.

**1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı
(Rumi 12-93 Harbi)**

- ☞ **Kars Ardahan, Batum**
- ☞ **Gazi Ahmet Muhtar Paşa**
- ☞ **Gazi Osman Paşa Plevne**
- ☞ **Nene Hatun**

- ❑ Rumi takvimin 1293 senesinde cereyan etmesinden dolayı bu savaş, 93 Harbi adıyla anıldı.
- ❑ 20 Nisan'da Doğubeyazıt, 17 Mayıs'ta Ardahan düştü.
- ❑ Doğubeyazıt ve Ardahan'ı ele geçiren Ruslar bu defa Kars'a yöneldi.
- ❑ Ruslar doğuda, **Kars Ardahan, Batum** ve Erzurum'a kadar ilerledi.
- ❑ **Gazi Ahmet Muhtar Paşa** bu bölgede etkisiz kaldı.
- ❑ Batıda **Gazi Osman Paşa Plevne**'de önemli bir direniş gösterdi ise de, Ruslar Edirne'ye kadar geldiler.
- ❑ **Nene Hatun**, 93 Harbinde **Erzurum'da Aziziye Savunmasına katılan, Rus işgaline karşı direnen, halk direnişinin simgesi haline gelmiş kahraman Türk kadınıdır.**
- ❑ Osmanlı devleti barış istedi.
- ❑ Gerçekleştirilen görüşmeler neticesinde 1878'de ateşkes imzalandı.

3 Mart 1878 Ayastefanos Antlaşması

- ❑ **Büyük Bulgaristan Krallığı kurulacak**, Doğu Rumeli ve Makedonya Bulgaristan'a bağlanacak
- ❑ **Bosna Hersek'e özerklik verilecek**
- ❑ **Kars, Ardahan, Batum ve Doğu Beyazıt Ruslara bırakılacak**
- ❑ Osmanlı, **30 Milyon Ruble Savaş tazminatı ödeyecek**

- Teselya Yunanistan'a bırakılacak
- Sırbistan – Karadağ – Romanya bağımsız olacak
- Girit ve Ermenilerin bulunduğu yerde ıslahat yapılacak

- ✓ Ermeni Meselesi uluslararası boyut kazandı.
- ✓ *Osmanlı tarihinde ilk kez yürürlüğü girmeyen bir anlaşma oldu.*

13 Temmuz 1878 Berlin Antlaşması

- Ayastefanos Antlaşmasıyla kurulan Bulgar Krallığı üçe ayrıldı.

Makedonya: Osmanlı'da kalacak, Osmanlı bu bölgelerde ıslahat yapacak

Doğu Rumeli: Osmanlı'da kalacak ancak Hıristiyan vali yönetecek

Asıl Bulgaristan: Özerk Prenslik olacak, Osmanlıya vergi verecek

- Bosna Hersek**, Osmanlı toprağı sayılacak yönetimi **Avusturya'ya bırakılacak**
- Kars, Ardahan, Batum Ruslara, Doğu Beyazıt Osmanlıya bırakıldı.**
- Osmanlı, **60 Milyon Ruble savaş tazminatı** ödeyecek

- Teselya Yunanistan'a bırakılacak
- Sırbistan – Karadağ – Romanya bağımsız olacak
- Girit ve Ermenilerin bulunduğu yerde ıslahat yapılacak

- ✓ *XIX. yüzyıl boyunca "Denge Stratejisi" yürüten Osmanlı Devleti, Almanya ile siyasi ve askerî alanda yakınlaşma dönemini başlattı.*

Ermeni Meselesi

- Ermeniler Osmanlı Devleti'nde esnafıklar yanında maliye, içişleri, dışişleri ve adliye bakanlıklarında da görev alıyorlardı.
- 1878 Berlin Antlaşması'nda alınan kararlar Ermeni Meselesinin çıkış noktasıdır.
- Ermenileri Osmanlı Devleti'ne karşı kullanmak isteyen Avrupalı devletler ilk olarak Ermeniler arasındaki mezhep ayrılıklarından faydalandı.
- Ortodoks olan Ermeniler arasında İngiltere ve Fransa'nın etkisiyle Katolik ve Protestanlık mezhepleri de yayıldı.
- Ermeniler başta olmak üzere diğer azınlıklara Osmanlı karşıtlığı temelinde milliyetçilik fikri aşılarmaya başlandı.
- 1878 Berlin Antlaşması, 61. Maddesine göre Avrupalı devletler, Osmanlı Devleti'nden Ermenilerin yaşadığı vilayetlerde zaman geçirmeden ıslahat yapmasını ve güvenliklerinin sağlanmasını istedi.
- Dünya Savaşı'nda yeni bir karakter kazandı.
- Ermeni komitacıları yurt genelinde yeniden çetecilik faaliyetleri yapmaya başladı.
- Büyük ve sistemli hareketler için Ermeniler, İngiltere ve Rusya'dan gelecek işareti beklediler.
- 15 Nisan'da Van'da, 17'sinde Sason'da, 18'inde Bitlis'te Ermeniler isyan başlattı.
- Ermeni ayaklanmaları yurdun güvenliğini tehlikeye düşürdü.
- İttihat ve Terakki Hükûmeti tedbir aldı.
- 27 Mayıs 1915'te Geçici Sevk ve İskân Kanunu (Tehcir Kanunu) çıkartıldı
- Ermeniler, Halep ve Suriye vilayetlerinin bazı bölgelerine zorunlu göçe tabi tutuldular.

- ❑ Avrupa'da zorunlu göçe, adeta soykırım görüntüsü verilerek Batı'da basın yayın organlarında Türkler karşıtı propagandalar yapıldı.
- ❑ Osmanlı Savaş sonunda 31 Aralık 1918'de taşkınlık yapmayan Ermenilerin geri dönmesine olanak sağlayan "Geri Dönüş Yasasını" çıkardı"

Makedonya Sorunu

☞ Balkan devletleri
☞ Megali İdea
☞ Makedonya
☞ II. Meşrutiyet
☞ Trablusgarp Savaşı

- ❑ **Balkan devletleri** toprak ve nüfus bakımından küçük devletlerden oluşuyordu.
- ❑ 1829'da Yunanistan, 1878'de Romanya, Sırbistan ve Bulgaristan bağımsızlıklarına kavuşmuştu.
- ❑ Yunanistan "**Megali İdea**" düşüncesini, Sırlar, Büyük Sırbistan'ı kurmayı, Bulgaristan ve Romanya da topraklarını genişletmeyi hedeflemişlerdi.
- ❑ Bu devletlerin hepsinin isteklerinin kesiştiği yer **Makedonya'ydı**.
- ❑ Makedonya'da ilk büyük isyan Manastır şehrinde 2 Ağustos 1903'te başladı.
- ❑ Makedonya'da yaşanan bu gelişmeler neticesinde **II. Meşrutiyet** 1908'de ilan edildi.
- ❑ **Trablusgarp Savaşı'nda** (1911) İtalya'nın saldırısını fırsat bilen çeteler Makedonya'da çeşitli katliamlara ve yağmalamalara girişti.
- ❑ Balkan devletleri Osmanlı Devleti aleyhinde bir ittifak yaparak Balkan Savaşı hazırlıklarına hız verdiler.

- ❑ Balkan coğrafyasının etnik yapısıyla oynanması planından Makedonya da payını aldı.
- ❑ Makedonya, 1912- 1913 yılları arasında cereyan eden Balkan Savaşları sonunda imzalanan Bükreş Antlaşması ile Sırbistan, Yunanistan ve Bulgaristan arasında paylaştırıldı.

İTALYA VE ALMANYA'NIN SİYASİ BİRLİKLERİNİ KURMASI

☞ 1856 Kırım Savaşı
☞ "Carbonari"
☞ Piyemonte Krallığı
☞ Kont Cavour
☞ Bismarck
☞ "Demir Şansölye"
☞ Sedan Savaşı

- ❑ **1856 Kırım Savaşı** sonrası Avrupa'da İtalya ve Almanya'nın kuruluşu dünya tarihinde önemli bir dönüm noktası oldu.
- ❑ İtalya ve Almanya'nın peş peşe siyasi ve millî birliklerini kurmasıyla Avrupa'daki güç dengesi değişime uğradı.
- ❑ İtalya millî birliğinin kurulmasında 1807'de kurulan "**Carbonari**" (Karbonari) adlı örgüt etkili olmuştur.
- ❑ Gizli bir örgüt olan Carbonari, 1821'de ilk isyanları başlattı.
- ❑ 1848 İhtilallerinde **Piyemonte Krallığı** öncülüğünde birlik ve bağımsızlık için mücadele veren İtalyanların isyanları sonuçsuz kaldı.
- ❑ Avusturya İtalyanlar'ın bağımsızlığı önündeki en büyük engeldi.
- ❑ Fransız İhtilali ile yayılan milliyetçilik akımının İtalya'da başarıya ulaştı.

- ❑ Piyemonte **Kontu Cavour** (Kavur) ve Fransa İmparatoru III. Napolyon Avusturya'ya karşı ortak mücadele kararı aldı.
- ❑ İtalyanlar, 1870'te Roma'yı Avusturya'dan alarak İtalya Devleti'nin kuruluşunu ilan edip millî birliğini tamamen sağladı.
- ❑ Alman millî birliğinin kurucusu **Bismarck**, Almanya'yı Avrupa'nın karada en güçlü devleti hâline getirmek amacıyla dış politikada farklı bir yol izledi.
- ❑ Bismarck, bu arzusunu gerçekleştirmesini engelleyecek güç olarak karşısında Fransa'yı görmekteydi.
- ❑ Prusya'nın öncülüğünde Alman birliğinin sağlanması XIX. yüzyılın önemli Alman devlet adamı Bismarck'ın (Bismark) çabalarıyla oldu.
- ❑ Germen ırkıdan gelen Avusturya ve Prusya, Alman birliğini sağlayabilecek iki devlettir.
- ❑ Alman milliyetçileri Prusya etrafında toplanmaya başladı.
- ❑ “**Demir Şansölye**” olarak adlandırılan Bismarck Prusya siyasetinin öncüsü oldu.
- ❑ 1864'te Danimarka'yı, 1866'da Avusturya'yı savaşlarda yenen Prusya'nın önünde engel olarak sadece Fransa kalmıştı.
- ❑ 1870'te yapılan **Sedan Savaşı'nda** Fransa, Prusya'ya yenildi.
- ❑ 1871'de Fransa'da imzalanan antlaşma ile ilk defa Almanya Devleti adından bahsedildi.
- ❑ Prusya Devleti'nin yerine Almanya'nın kurulmasıyla Alman siyasi birliği de resmen kuruldu.

Menfaat karşılığı yapılan iyilik, iyilik değildir. İyilik, sebep ve netice zincirinin dışındadır

Tolstoy

ÜÇLÜ İTTİFAK VE ÜÇLÜ İTİLAF

☞ **İtalya ve Almanya**

☞ **II. Wilhelm**

☞ **Ekonomik Rekabet**

- ❑ **İtalya ve Almanya'nın** peş peşe siyasi ve millî birliklerini kurmasıyla Avrupa'daki güç dengesi değişime uğradı.
- ❑ Avrupa siyasetine Rusya, İngiltere, Fransa ve Avusturya'nın yanında Almanya ve İtalya yeni bir güç olarak katıldı.
- ❑ İtalya ve Almanya'nın kurulması Avrupa siyasetine yeni bir ivme kazandırdı.
- ❑ Alman millî birliğinin kurucusu Bismarck, Almanya'yı Avrupa'nın karada en güçlü devleti hâline getirmek amacıyla dış politikada farklı bir yol izledi.
- ❑ Bismarck, bu arzusunu gerçekleştirmesini engelleyecek güç olarak karşısında Fransa'yı görmekteydi.
- ❑ Alman millî birliği kurulduğu dönemde Fransızlar, Almanlar karşısında büyük bir yenilgiye uğramıştı.
- ❑ Almanya Fransa'ya karşı güçlü devletleri kendi yanına çekmeye yöneldi.
- ❑ Dünya devletleri arasında ilk kez gruplaşma hareketi (bloklaşma) başladı.
- ❑ Almanya, 1860-1890 yılları arasında yapılan antlaşmalarla Rusya ve Avusturya-Macaristan'ı yanına çekmeyi başardı.
- ❑ Bu birliğe “Üçlü İttifak” adı verildi.
- ❑ İtalya da daha sonra bu ittifaka katıldı.
- ❑ 1890'a kadar Üçlü İttifak'ta herhangi bir ayrışma yaşanmadı.

- ✓ Almanya, Fransa'yla bir savaşa girse Rusya bu savaşta arka cepheden Almanya'ya saldırabilir kaygısı tarihte Bismarck'ın kâbusu

- ❑ Rusya ile Avusturya-Macaristan rekabetinden dolayı üçlü ittifak içindeki denge bozuldu.
- ❑ 1890'da Almanya'da bir taht değişikliği yaşandı.
- ❑ **II. Wilhelm** Dönemi'nde Almanya, Çarlık Rusya'sının kendi yanında yer almasını gereksiz gördü
- ❑ Rusya 1894'de Fransa ile anlaşmaya yöneldi.
- ❑ Bu birliğe İngiltere'nin de katılımıyla Üçlü İttifak'a karşı "Üçlü İtilaf" bloğu oluşturuldu.
- ❑ Zaman içerisinde bloklar arasındaki **ekonomik rekabet**, sömürge elde etme ve silahlanma yarışının açığa çıkardığı gerginlik, I. Dünya Savaşı'nın temel nedeni oldu.

MEHMET ALİ PAŞA'NIN GÜÇ KAZANMASI

- ❑ Mısır Osmanlı Devletine Yavuz Sultan Selim Döneminde katıldı.
 - ❑ 19. yy'da ise Sömürge yarısında olan devletlerin ilgi odağı oldu.
 - ❑ İlk kez Fransa Mısır 1798'de işgal etti. Fakat başarısız oldu.
 - ❑ Kavalalı Mehmet Ali Paşa döneminde ise, Osmanlı Devletinin en çok uğraştığı iç sorun oldu.
 - ❑ Mora'nın elden çıkması üzerine Kavalalı'nın Suriye ve Girit valiliklerini istemesi
 - ❑ II. Mahmut, Batı'dan yardım istedi. Batı durumu iç sorun olarak gördü
- "DENİZE DÜŞEN YILANA SARILIR"**
- ❑ Osmanlı, Rusya'dan yardım istedi. Rusya, Hünkâr İskelesine geldi.

✓ *Avrupalı devletler bunun üzerine hemen duruma müdahale edip, Kütahya'da tarafları bir araya getirdi*

14 Mayıs 1833 Kütahya Antlaşması

- Kavalalı'ya Mısır'a ek olarak Suriye (Şam) ve Girit Valilikleri
- İbrahim Paşa'ya da Cidde ve Adana Muhasıllıkları verilecekti.

☞ İç sorun dış sorun oldu

✓ II. Mahmut, İngilizlere güvenemedi. Ruslarla Hünkâr İskelesi Antlaşmasını imzaladı.

- ❑ Osmanlı, Kütahya Antlaşmasından memnun kalmadı ve İngilizlere güvenemedi.
- ❑ Osmanlı Devleti Balta Limanında bulunan Rusya ile de bir anlaşma imzaladı.

8 Temmuz 1833 Hünkâr İskelesi Antlaşması

- Osmanlı saldırıya uğrarsa, bedelini Osmanlı karşılamak üzere Rusya asker ve mühimmat yardımı yapacak
- Rusya bir saldırıya uğrarsa Osmanlı Rusya'ya yardım yapmayacak sadece Boğazları kapatacak.
- Antlaşma sekiz yıl sürecek

☞ Osmanlı'nın boğazlar üzerinde egemenlik hakkını kullanarak imzaladığı son antlaşma

☞ Boğazlar Meselesi ortaya çıktı

- ✓ Rusya, Osmanlı üzerinde büyük baskı kurdu.
- ✓ Osmanlı bu baskıdan kurtulmak için denge siyaseti gereği İngiltere ile Balta Limanı Ticari Sözleşmesini imzaladı

1838 Balta Limanı Ticari Sözleşmesi

- ☞ İngiliz malları Osmanlıyı istila etti.
- ☞ Yerli üretim çöktü
- ☞ Lonca sistemi çöktü.

- ☐ Osmanlı – İngiltere arasında imzalandı.
- ☐ İngilizlere uygulanan iç gümrük vergileri kaldırıldı.

24 Haziran 1839 Nizip Savaşı

Nedenler

- ☐ Balta Limanı Antlaşması'nın Mısır'da uygulanacak olması
- ☐ Fransa'nın Kavalalı'yı kışkırtması
- ☐ Kavalalı'nın ödemesi gereken vergiyi ödememesi

- ✓ *II. Mahmut, Kavalalı'ya savaş açtı. Kavalalı'nın oğlu İbrahim'e yenildi. Batılı devletler Rusya'nın müdahalesinden çekindi. Londra Antlaşması yapıldı*

Yapılmış küçük işler, plânlanmış büyük işlerden çok daha iyidir.

Peter Marshall

KUZEYDEN GELEN TEHLİKE: RUSYA

- ☞ III. İvan
- ☞ Bizans
- ☞ Bizans Prensesi Sofya
- ☞ Altın Orda
- ☞ Astrahan Seferi
- ☞ Bahçe Saray Antlaşması
- ☞ Sıcak denizler
- ☞ Çeşme Baskını
- ☞ Küçük Kaynarca Antlaşması
- ☞ Türk Gölü
- ☞ Ortodoks Hristiyanlar
- ☞ 1827 Navarin Olayı
- ☞ 1829 Edirne Antlaşması
- ☞ 1833'te Mısır Meselesi
- ☞ Kırım Savaşı
- ☞ Panславizm
- ☞ 1875 Balkan Bunalımı
- ☞ I. Meşrutiyet
- ☞ 93 Harbi
- ☞ Ayastefanos / Berlin
- ☞ 1914
- ☞ Çanakkale Cephesi
- ☞ 1917 Devrimi

- ☐ Ruslar, 1492 senesinde Moskova Knez'i III. İvan'ın etrafında toplanarak büyük bir devlet olma yolunda ilk adımlarını attı.

- ❑ Rusya'nın sıcak denizlere inmesini hedef alan büyük idealinin temelleri **Bizans'ın** dinî ve politik mirasçısı olmak iddiasına dayanır.
- ❑ Moskova Knez'i III. İvan'ın **Bizans Prensesi Sofya** ile evlenmesi, Moskova'nın İstanbul'a halef olacağı düşüncesinin ortaya çıkmasına sebep oldu.
- ❑ Rusya'nın 1480'de **Altın Orda Devleti'nin** hâkimiyetinden kurtuldu.
- ❑ 1569 yılında **Astrahan Seferi'nde** ilk Osmanlı-Rus savaşı cereyan etti.
- ❑ 1681 **Bahçe Saray Antlaşması** İlk Osmanlı / Rus Antlaşması
- ❑ 1682-1725 yıllarında Rus tahtına oturan I. Petro, Rusların **sıcak denizlere** inme politikasının başlatıcısı oldu.
- ❑ 1689'dan itibaren Rusya topraklarını genişletme politikasına hız verdi.
- ❑ 1770'de Osmanlı donanmasını Ruslar Çeşme'de yaktı. / **Çeşme Baskını**
- ❑ 1768'de başlayan Osmanlı-Rus Savaşı 1774'te imzalanan **Küçük Kaynarca Antlaşması** ile son buldu.
- ❑ Küçük Kaynarca Antlaşması'yla Ruslar, Kırım'ın himayesini Osmanlı Devleti'nden aldı.

*Karadeniz'in bir **Türk gölü** olma özelliği de kaybedildi.*

- ❑ Rusya, bu antlaşma ile **Ortodoks Hristiyanların** koruyuculuğunu da üstlendi.
- ❑ 1787-1792 Osmanlı-Rus savaşları sonunda Osmanlı Devleti Yaş Antlaşması (1792) ile Kırım'ın tamamen kaybetti.
- ❑ **Navarin'de (1827)** Osmanlı ve Mısır donanmalarının yakılmasıyla Rusya bir kez daha Doğu Akdeniz'de güç sahibi olduğunu dünyaya gösterdi.
- ❑ **Edirne Antlaşması (1829)** ile bütün Karadeniz sahili Rusya'nın egemenliğine girdi
- ❑ **1833'te Mısır Meselesinde** Ruslardan destek alınması amacıyla Hünkâr İskelesi Antlaşması'nın imzalanması Rusya'nın Boğazlar üzerinde etkisini artırdı.

- ❑ Rusya karşısında birleşen Avrupa'nın yardımıyla **Kırım Savaşı'nı** Osmanlı Devleti kazandı.
- ❑ Savaş sonunda Ruslar **Panslavizm** hareketlerine hız verdi.
- ❑ **1875 Balkan Bunalımı** yaşandı. Rus kışkırtmalarıyla Bosna-Hersek (1875), Sırbistan, Karadağ ve Bulgaristan'da (1876) ayaklanmalar çıktı.
- ❑ Osmanlı Devleti **I. Meşrutiyeti** (Kanun-i Esasi) ilan etti.
- ❑ Meşrutiyetin ilanı Rusya'yı memnun etmedi.
- ❑ 1877-1878 yıllarında Osmanlı-Rus Savaşı çıktı. (**93 Harbi**)
- ❑ **Ayastefanos Antlaşması ve Berlin Antlaşması'yla** azınlıkları da kullanan Ruslar Osmanlı Devleti üzerindeki politik hedeflerini gerçekleştirmeyi hızlandırdı.
- ❑ **1914'te** başlayan I. Dünya Savaşı'nda İtilaf Devletleri tarafında yer aldı.
- ❑ Osmanlı Devleti, devleti parçalayıp Şark Meselesini sonlandırmak isteyen İtilaf Devletlerine (İngiltere, Rusya ve Fransa) karşı savaştı.
- ❑ **Çanakkale Cephesi'ndeki** savaşın zaferle sonuçlanması itilâf Devletlerinin Rusya'ya yardım ulaştırmasını engelledi.
- ❑ Rusya'da iç karışıklıklar başladı.
- ❑ Rusya'da **1917 Devrimi** yaşandı ve çarlık rejimi yıkıldı.

Hemen herkes tartışabilir, fakat güzel konuşabilmek, herkesin yapacağı iş değildir.

Alcot

Boğazlar Meselesi ve Rusya

- ☞ Rus Çarı I. Petro
- ☞ 1774 Küçük Kaynarca Antlaşması
- ☞ 1833 Hünkâr İskelesi Antlaşması
- ☞ 1841 Londra Boğazlar Sözleşmesi
- ☞ 1856 Paris Antlaşması
- ☞ 1878
- ☞ II. Abdülhamit

- ❑ XVIII. yüzyılda **Rus Çarı I. Petro'nun** sıcak denizlere inme politikasıyla başlayan yayılcı siyasetinde İstanbul ve Boğazlar, ayrı bir yere sahipti.
- ❑ **1774 Küçük Kaynarca Antlaşması'ndan** sonra Rusya'nın Boğazlar üzerindeki talepleri arttı.
- ❑ **1833 Hünkâr İskelesi Antlaşması**, Rusya için istediği ortamın oluşmasını sağladı.
- ❑ Boğazlar bu antlaşmayla Avrupalı büyük devletlerin donanmalarına kapatıldığı gibi Rus savaş gemilerine açıldı.
- ❑ **1841'de** İngiltere'de imzalanan sözleşme (**Londra Boğazlar Sözleşmesi**) gereğince Rusların Boğazlar üzerindeki ayrıcalığı ortadan kalktı.
- ❑ Boğazlar bu sözleşmeyle uluslararası bir statüye kavuştu.
- ❑ **1856 Paris Antlaşması'yla** Boğazların statüsü 1841 Londra Boğazlar Sözleşmesi esas alınarak yeniden düzenlendi.
- ❑ **1878'de** Rus askerlerinin İstanbul kapılarına kadar ilerleyişi İngiltere'nin karşı koymasıyla durduruldu.
- ❑ **II. Abdülhamit** Osmanlı Devleti'nin zor dönemlerden geçtiği yıllarda, Rusya karşısında başta İngiltere'ye daha sonra da Almanya'ya yakınlaşmak suretiyle Boğazların statüsünü korumada başarılı oldu.

I.BALKAN SAVAŞI 8 Ekim 1912

I. Balkan Savaşı (8 Ekim 1912)

☞ **Temel sebep**, Rusya'nın Panslavizm politikası

Ortodoks birliği

Milliyetçilik

Trablusgarp yenilgisi

Balkan uluslarının toprak genişleme amacı

Not: Balkan uluslarının bağımsız olmak isteği (Yanlış / olamaz)

Çünkü Balkan ulusları daha önceden bağımsız oldu

- ❑ 1829 Edirne Ant: Yunanistan
- ❑ 1878 Berlin Ant: Sırbistan / Karadağ / Romanya
- ❑ 1908 Bulgaristan

Savaşın Gelişimi

- ❑ I. Balkan Savaşı ilk olarak 8 Ekim 1912 yılında Karadağ'ın Osmanlı Devletine savaş açması ile başladı. Daha sonra diğer devletler savaşa başladılar.

Bir kadının gözyaşının akmasına sadece soğan değil, bir 'HIYAR' da neden olabilir.

Anonim

☞ Sırbistan

Karadağ Osmanlı'ya karşı

Yunanistan

Bulgaristan

Romanya Katılmadı

Gelişme:

- Bütün cephelerde yenildik
- En karlı devlet Bulgaristan oldu.
- İçteki ittifakçı-itilafçı parti çekişmesi yenilginin asıl nedeni oldu. Ordu siyasete karıştı.
- Bulgarlar Çatalca'ya kadar ilerledi.
- Osmanlı Devleti Ateşkes istedi.

☞ Arnavutluk Bağımsız oldu

Son bağımsız olan azınlık

Ümmetçilik başarısız oldu

☞ 23 Ocak 1913 Bab-ı Âli Baskını

İlk askeri darbe

Hükümet değişti

Kamil Paşa Hükümeti devrildi
Mahmut Şevket Paşa Hükümeti kuruldu

**Kime kıymet versem hayatımı
'kıyamete' çevirmesini iyi biliyor.**

Anonim

Londra Antlaşması (30 Mayıs 1913)

☞ Midye – Enez hattı sınır

II. Balkan Savaşında Meriç Nehri sınır oldu

☞ Batı Trakya Bulgaristan'a

II. Balkan Savaşına zemin hazırladı.

- ◆ Edirne / Tekirdağ / Kırklareli./ Kavala / Dedeoğlu Bulgaristan'a verildi. En fazla payı Bulgaristan aldı.
- ◆ Selanik, Güney Makedonya ve Girit Yunanistan'a verilecek

✓ Makedonya Sırbistan'a verilecektir.

✓ Arnavutluk ve Ege adalarının durumunu Avrupa'nın büyük devletleri belirleyecek

✓ Belirleyemediler I. Dünya Savaşı çıktı.

II. Balkan Savaşı (30 Haziran 1913)

Sırbistan

Karadağ

Yunanistan Bulgaristan'a karşı

Romanya I.Balkan'a katılmamıştı

Osmanlı

☞ **Temel Sebep:** Bulgaristan'ın I. Balkan Savaşı sonunda fazla toprak alması

☞ **Osmanlı Meriç Nehri'ne kadar toprakları geri aldı.**

☞ **I. Edirne Fatih:** I. Murat

II. Edirne Fatih: Enver Paşa

Bükreş Antlaşması (10 Ağustos 1913)

☞ **Kendi aralarında imzaladılar. Osmanlı yer almadı**

- Yunanistan'a**, Selanik, Serez, Drama, Dedeoğaç
- Romanya'ya**, Dobruca ve Silistire
- Sırbistan'a**, Orta ve Kuzey Makedonya

I. İstanbul Antlaşması (29 Eylül 1913)

☞ **Osmanlı / Bulgaristan**

Meriç Nehri sınır kabul edildi

- Edirne, Kırklareli ve Dimetoka Osmanlılara bırakıldı.
- Bulgaristan Türklere her türlü din, mezhep ve ibadet hürriyeti verdi.
- Kavala ve Dedeoğaç Bulgaristan'a kaldı.

Atina Antlaşması (14 Kasım 1913)

☞ **Osmanlı / Yunanistan**

- Yunanistan'a Yanya, Selanik ve Girit
- Osmanlı'ya Gökçe ada ve Bozca ada
- Azınlık durumundaki Türklerin hakları korunacak

II. İstanbul Antlaşması (13 Mart 1914)

☞ **Osmanlı - Sırbistan**

Azınlık durumundaki Türklerin hakları korunacak

Bazı insanları hayata baktığı pencereden, atmalı.

Anonim

